

Līga Treznovska

Ir kāda vieta pasaulē

"Ir kāda vieta pasaulē, kura mums jāzina vislabāk, kuru citas malas cilvēki mums neatklās," — šķiet, šie Imanta Ziedoņa vārdi mudinājuši grāmatas "Mazā Zemgale laikmeta griežos" autoru Jāni Būmani uzrakstīt 946 lappuses par savu dzimto Rudzātu pagastu, tā cilvēkiem kopš 1722. gada. Te atrodamas vēstures liecības pat kopš 1200. gada, kad Rudzātu pagasta teritorija ietilpa Jersikas karaļvalstī līdz pat mūsdienām.

Jānis Būmanis pats par šo grāmatu sacījis, ka tai varbūt pietrūkst daiļskanības, varbūt tā nav pietiekami aizrautīga, taču, iepazīstoties ar to, jāteic, ka autora pieticībai nav iemesla. Tā ir mīlestības grāmata, kas veltīta zemes kopējiem, patriotiem, varoņiem un upuriem. Daudzu likteņus samīdīja sveši zābaki, tāpēc grāmata ir arī par nodevējiem, bet pāri visam — par Tēvzemes mīlestību un ticību. Grāmata māca mums neaizmirst savas saknes, māca mīlēt dzimto valodu, tā ir apliecinājums, ka vēsturi no tautas atmiņas izdzēst nevar.

Grāmatas autors Jānis Būmanis pēc profesijas ir agronoms. Viņa tēvs ilgus gadus bijis Rudzātu pagasta vecākais. Par savas Dzimtenes mīlestību Būmani samaksāja dārgu cenu. 1949. gadā ģimeni deportēja uz Sibīriju. Pēc atgriešanās Jānis mācās Latvijas Lauksaimniecības akadēmijā, strādā savā profesijā līdz aiziešanai pensijā 1988. gadā. Pat pensijā būdams, viņš vēl četrus gadus strādā par augu aizsardzības agronomu Salaspils Nacionālajā botāniskajā dārzā.

Ogres rajona iedzīvotāji, īpaši ķegumieši, labi pazīst Jāņa Būmaņa brāli — Edmundu Būmani, kurš bija viens no Latvijas Tautas frontes organizētājiem un aktīvistiem, par nopelniem Latvijas labā apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņa Goda Zīmi. Edmunds šajā grāmatā ievietojis divdesmit deviņu pagastu dzimtu ciltskokus, taču viņa rīcībā esot ziņas par vairākiem simtiem savu pagastu dzimtu. Pētot šos sazarotos ciltskokus, šķiet, puse Latvijas iedzīvotāju tur atradīs savu vai savu tuvinieku vārdus.

Patiesu cieņu un izbrīnu rada grāmatas autora Jāņa Būmaņa milzīgais darbs — tā ir pamatīga grāmata, kura balstās uz arhīvu materiāliem, aculiecinieku stāstiem, dokumentiem, nopietns pētījums, ko veicis neprofesionāls vēsturnieks, bet lasītājs to nepamanīs. Viņš lasīs par saviem senčiem nelielā Latvijas stūrītī, viņu darba tikumu, apbrīnos cilvēku sīkstumu un spēju pastāvēt, kopt savu zemi un veidot plaukstošas zemnieku saimniecības, rosīgi piedalīties sabiedriskajā un kultūras dzīvē.

Desmit gadu pacietīga un rūpīga darba vajadzējis Jānim Būmanim, lai uzrakstītu šo grāmatu, bet, lai to izdotu, bija nepieciešama daudzu līdzcilvēku palīdzība, izpratne par šī darba nozīmi un gluži vienkārši — nauda.

Tagad Jāņa Būmaņa grāmata, kurai viņš devis nosaukumu "Mazā Zemgale laikmetu griežos", ieraudzījusi dienasgaismu. Piektdien, 20. februārī pulksten 15 to atvērs Ogres Centrālajā bibliotēkā. Ogrē tāpēc, ka grāmatā ir daudzu ogrēniešu vārdi, te dzīvo daudz iedzīvotāju, kuru saknes ir Rudzātos un vēl tādēļ, lai, ieraugot šo mīlestības grāmatu, ikvienam rastos vēlēšanās atstāt liecības par savu dzimto vietu un tās cilvēkiem. Lai paliek vēsturē, ka ir tāda vieta pasaulē, kuru citas malas cilvēki mums neatklās.

